

A FRANKFURTI DOKUMENTUMOK

(1948. július 1.)

Megjelent: Die Neue Zeitung, 4. évf. (1948.) 53. sz.

1. dokumentum

Kormányaik döntéseivel egyetértésben az amerikai, brit és francia zónák katonai kormányzói felhatalmazták zónáik tartományainak miniszterelnökeit alkotmányozó gyűlés összehívására, amelynek legkésőbb 1948. szeptember elsején össze kellene gyűlnie.

E gyülekezet képviselőit minden érintett tartományban azon eljárások és irányelvek alapján kell kiválasztani, amelyekkel ezen tartományokban a törvényhozó testületet alakították. A képviselők számát úgy határozzák meg, hogy az összlakosság számát a legutóbbi népszámlálás alapján 750 000 vagy hasonló nagyságú, a katonai kormányzók által javasolt vagy helyeselt részre osztják. Az egyes tartományok képviselőinek száma az alkotmányozó gyűlésben egyenesen arányos lesz az érintett tartományok lakosságának összlakossághoz viszonyított arányával.⁵

Az alkotmányozó gyűlés egy demokratikus alkotmányt dolgoz ki, amely az érintett tartományoknak föderalisztikus típusú kormányzati formát teremt, ami a leginkább alkalmas arra, hogy a jelenleg szétszaktított német egységet végül helyreállítsa, és védje a résztvevő tartományok jogait, megfelelő központot alkot, betartja a személyi jogok és szabadságok garanciáit.

Ha az alkotmány az alkotmányozó gyűlés által kidolgozott formájában ezen általános alapelvekkel nem ellentétes, a katonai kormányzók engedélyt adnak a javaslat ratifikálására. Ezután az alkotmányozó gyűlés feloszlik.

⁵ A Parlamenti Tanács létszáma végül 65 fő lett.

A ratifikálás valamennyi érintett tartományban népszavazás útján történik⁶; amelynél valamennyi tartományban a szavazók egyszerű többsége szükséges, az egyes tartományokban használatos eljárások és szabályok szerint. Amikor az alkotmányt a tartományok kétharmada ratifikálta, az életbe lép, és valamennyi tartományra érvényes. Az alkotmány minden megváltoztatását a jövőben hasonlóan, a tartományok ugyanilyen többségével kell ratifikálni. Harminc nappal az alkotmány életbelépése után a benne foglalt rendelkezéseket meg kell valósítani.

2. dokumentum

A miniszterelnököket arra kérik, hogy az egyes tartományok határait vizsgálják felül, hogy megjelölhessék, esetleg milyen változtatási javaslatokat tennének. Az ilyen változtatásoknak számításba kellene venni a hagyományos formákat és lehetőleg kerülni kellene olyan tartományok alakulását, amelyek a többi tartománnyal összehasonlítva túl nagyok vagy túl kicsik lennének.

Ha ezen javaslatokat a katonai kormányzók nem helytelenítik, akkor legkésőbb az alkotmányozó nemzetgyűlés tagjainak kiválasztásáig az érintett területek lakossága elé kellene azokat terjeszteni elfogadásra.

Mielőtt az alkotmányozó gyűlés munkáját befejezné, a miniszterelnökök vállalni fogják a tartományi gyűlések választásához szükséges lépések megtételét azokban a tartományokban, amelyeknek határai megváltoztak, hogy ezek a tartományi gyűlések is, hasonlóan a többi tartományhoz, megállapíthassák a választási eljárásokat és rendelkezéseket az alkotmány ratifikálásához.

⁶ A népszavazás elrendelését a német politikusok (élükön Konrad Adenauerrel) állandóan vitatták, később a katonai kormányzók elálltak tőle.

3. dokumentum

Alkotmányos német kormány alakításával szükségessé válik a kormány és szövetséges hatóságok közötti kapcsolatok gondos definiálása. A katonai kormányzók véleménye szerint e kapcsolatoknak a következő általános alapelveken kell nyugodniuk.

1. A katonai kormányzók átadják a német kormányoknak a törvényhozás, közigazgatás és bírászkodás jogkörét, és olyan hatásköröket tartanak fenn, melyek a megszállás alapvető céljainak teljesülését biztosítják. Ilyen hatáskörök, melyek miatt szükséges, hogy a katonai kormányzók a helyükön maradjanak⁷:

a) Németország külkapcsolatait ideiglenesen szemmel tartani és vezetni;

b) a szükséges kontroll minimuma a német külkereskedelem, illetve azon belpolitikai irányvonalak és intézkedések fölött, amelyek következményekkel járhatnak a külkereskedelemre; elérni, hogy teljesítsék azokat a kötelezettségeket, melyekben a megszálló hatalmak Németország kapcsán megegyeztek, ezekre ügyelni, valamint hogy a Németország rendelkezésére bocsátott eszközöket célszerűen használják fel;

c) dolgozzák ki a megegyezés szerinti vagy ezután megegyezésre kerülő ellenőrzéseket (pl. Ruhr-vidéki hatóság, jóvátételek, az ipar állapota, dekartellizálás, leszerelés és demilitarizálás) és a tudományos kutatás bizonyos formáit;

d) védjék a megszálló haderők tekintélyét, és mind saját biztonságukat, mind igényeik kielégítését, különösen a katonai kormányzók által közösen elfogadott határok szavatolását;

e) biztosítsák az általuk helyeselt alkotmányok betartását;

⁷ Az új állam megalakulása után az 1949. április 4-én megkötött washingtoni egyezmények alapján a katonai kormányzatok megszűntek, helyüket (1954-ig) a jóval szerényebb jogkörökkel rendelkező Szövetséges Főbiztosság vette át.

2. A katonai kormányzók újra átveszik teljhatalmi jogköreiket, ha egy rendkívüli állapot a biztonságot fenyegeti, és hogy szükséges esetben az alkotmányok és a megszállási statutum betartását biztosítsák.

3. A katonai kormányzók a fent említett ellenőrzéseket a következő módon fogják gyakorolni:

a) minden alkotmánymódosítást be kell nyújtani elfogadásra a katonai kormányzóknak.

b) Az 1. a–c bekezdésben foglalt területeken a német hatóságok a katonai kormányzók döntéseit vagy utasításait követik.

4. Ha másképp nem rendelkeznek, különösen a 2. paragrafus alkalmazásának vonatkozásában, az összes törvény és a szövetségi kormány összes rendelete minden további nélkül 21 napon belül törvényerőre lép, ha a katonai kormányzók nem utasítják el.

A katonai kormányzók különös felelőssége lesz a szövetségi kormány és a tartományi kormányok megfigyelése, tanácsadás és támogatásuk, illetve a politikai élet demokratizálása, a szociális kapcsolatok és a nevelés. Ez azonban nem jelentheti e kormányok meglévő teljhatalmának korlátozását a törvényhozás, közigazgatás és bíraskodás területén.

A katonai kormányzók arra kérik a miniszterelnököket, hogy az előttük fekvő alapelvekről nyilatkozzanak. A katonai kormányzók ezeket az alapelveket az általuk (ti. a miniszterelnökök által) elfogadott módosításokkal mint irányelveket át fogják adni az alkotmányozó gyűlésnek az alkotmány elkészítéséhez, és el fogják fogadni a tőle ehhez kapcsolódó esetleges megjegyzéseket.

Amikor a katonai kormányzók az alkotmány előterjesztéséhez egyetértésüket bejelentik, egyidejűleg nyilvánosságra hozzák a megszállási statutumot⁸ a maga végleges, megváltozott formájában, hogy a tartományok lakossága számára világos legyen, hogy az alkotmányt a megszállási statutum keretében fogadja el.

⁸ A megszállási statutum végül csak az Alaptörvénnyel körülbelül egyidejűleg készült el, így azt az alkotmányozó munka során csak nem hivatalos információk útján tudták figyelembe venni.

A katonai kormányzók megbízottai készek lesznek arra, hogy a miniszterelnököket és az alkotmányozó gyűlést minden alkalommal, amikor ezek említik, tanácsokkal lássák el és támogassák.